Published and distributed under permit (No. 31), authorized by the Act of October 6, 1917, on file at the Post Office of Jersey City, New Jersey. — By order of the President, A. S. BURLESON, Postmaster General.

СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНІЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

ТРИ ЦЕНТИ — РІК XXIX. ЧИСЛО 177. ДЖЕРЗИ СИТІ, Н. ДЖ., ПОНЕДІЛОК, 1-го СЕРПНЯ, 1921.

SVOBODA

UKRAINIAN DAILY

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

VOL. XXIX. No. 177. JERSEY CITY, N. J., MONDAY, AUGUST 1, 1921. THREE CENTS

СКЛАДАЙТЕ ПОЗИЧКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ОБОРОНИ ДЛЯ ЗДОБУТТЯ І ЗАКРІПЛЕННЯ НЕЗАЛЕЖНОСТИ ГАЛИЦЬКОЇ ДЕРЖАВИ

АДМІНІСТРАЦІЯ ГОВОРИТЬ ПРО СВОЇ УСПІХИ

ВАШИНГТОН, 29. липня. — З Білого Дому видано нині заяву, в котрій говориться про успіхи нової адміністрації за її готири місяці урядования.

Заява каже, що різні галузи уряду осягнули неаби які успіхи. Урядови вдалося поправити в значній мірі фінансові умови в краю, помагати промислови і рільництву найти кращі ринки збуту на свої товари, роздобути гроші для залізниць, обнижити стопу процентову і тим подібне.

На основі сих фактів уряд висказує переконание, що економічні умови Злучених Держав ідуть до кращого.

В СПРАВІ КОНФЕРЕНЦІЇ ЩОДО РОЗБРОЄННЯ.

ВАШИНГТОН, 29. липня. — З кількох боків запропоновано американському урядови відбути перед загальною конференцією в справі розброєння менчу конференцію лише з кількома державами. Уряд рішучо спротивився такій пропозиції, уважаючи такий крок за нечемність і образу других держав.

КВЕЙКЕРИ ГОТОВІ ДО ЗАПОМОГОВОЇ АКЦІЇ В РОСІЇ.

ФІЛАДЕЛФІЯ, 29. липня. — Американська секта Квейкерів, котра вже від довшого часу веде запомогову акцію в Росії, та котра уже розділила межи голодуючі діти сего краю понад 600 тисяч долярів вартости їди і бджеї, заявила свою готовість співділати з Американською Запомоговою Адміністрацією, на котрої чолі стоїть Герберт Гувер, в справі однодільної помочи для голодуючих в Росії. Так званий Службовий Комітет Квейкрів (вони називають себе Американськими Приятелями, Америкен Френдз) видав в тім згляді урядову заяву.

Свою запомогову акцію в Росії почали Квейкри послідного літа. Працювали вони на спілку з англійськими Квейкрами (котрі називаються Інгліз Френдз). Большевицький уряд позволив їм приїхати до Росії, визначив їм склад в Москві і давав їм поміч при розділюванню одежі і їди межи дітий.

ІЛІНОЙСЬКИЙ ГУБЕРНАТОР ВСЕ ЩЕ НЕ АРЕШТОВАНИЙ.

ШІКАГО, 29. липня. — Губернатор стейту Ілінойс, Лен Смол, на котрого уже давно видано варант, і проти котрого суд орік, що він може бути арештований, все ще на волі, їздить з місця на місце, сповняючи рїжні урядові справи сего уряду. Вчора вийхав він автомобілем на інспекцію стейтових доріг. Кільканайнять урядників стейту стоїть з ним в постійній звязи, порозуміваючися з ним устно і письменно про більшчі справи стейту, які він полагоджує. Шериф одного округа має в себе варант на його арештованне, але він каже, що він не має права арештувати нікого поза межами свого округа. Як що сей шериф далі буде обстоювати при своїм, а губернатор буде далі виминати сей округ, то справа арештования губернатора готова протягнутися довго.

ПРЕЗИДЕНТ ГАРДИНГ ТАГИ СТОЇТЬ ЗА СЛІДСТВОМ В СПРАВІ ПЕЛЯГРИ.

ВАШИНГТОН, 29. липня. — Президент Гардинг вислав лист до одного конгресмена, і заявляє в ньому, що на випадок, якби поголаси про поширенне пелягри в полудневих стейтах, показалися пересадними, то треба буловби направити шкоду, заподіяну їм через неоправдані кроки. Президент однак думає, що в донесеннях є таки богато правди, і вому він радить починати слідство в тій справі, а потім як найскорше робити заради кроки. Він каже, що йому донесено, що в стейті Місісіпі появилося в маю 1.700 нових випадків пелягри, в червни кодо 2.400 нових случай, в липни хороба росла далі. Подібні звіти одержано з других південних стейтів бавовняного пояса.

КОНГРЕС СВАРИТЬСЯ З КОНГТЕСМЕНОМ ЧЕРЕЗ СВОГО СИНА.

ВАШИНГТОН, 29. липня. — Нині відбулося переслухание перед імігрантним комітетом палати послів. На переслухание був Самуель Комперс, председатель Американської Федерації Праці. Підчас своїх зізнань зробив він закид американському урядови, що він затаює певні важні документи. Так, приміром, донесенне комісенера імігрантів Кіфе, до секретаря праці і торговлі в справі робітників на острові Гавай було затаене. Гомперс сказав, що як комітет не вірить йому, то може покликати на свідка сего самого Кіфе.

На те конгресмен Джансон заявив: „Від кількох літ в департаменті праці є повно шпигів. Через те часто навіть один департамент не може довіряти другому документів. Навіть рапорт комісенера імігрантів Камнетті не можна було безпечно писати в уряді."

Сі слова образили Гомперса, котрий взяв їх так, немовби вони відносилися до його сина, Самуеля Томперса Сина, котрий тепер є урядником в департаменті праці. Гомперс схопився на рівні ноги і почав протестувати, що його син не дістав своєї посади через батькове вставление і вплив, але через те, що він сам на се заслугував.

Конгресмен Джансон заявив, що він не думав своїми словами дотикати сина Гомперса, і заявив свою готовість приказати секретареви комітету вичеркнути його слова з протоколу, як що Гомперс сього бажає.

На тім комітет перейшов до дальшого переслухання.

ЕСПАНСЬКІ ВІДДІЛИ В МАРОКО ПЕРЕХОДЯТЬ НА ФРАНЦУСЬКУ ТЕРИТОРІЮ.

МАДРИД, 29. липня. — Генерал Деренгер, головний комісар еспанської части Мароко, урядово сегодня доніс, що еспанський комендант Гарчіа з 16 офіцирами і 450 вояками був змушений в наслідок боротьби з арабськими повстанцями схоронитися на французьку територію.

КУРС УКРАЇНСЬКИХ ГРОШЕЙ.

ЛЬВІВ, 25. червня. — В сі дні у Львові курс укр. гроший пішов угору. На офіціяльній біржі нотовано карбованці 5 — 7 (за 100 карб. — 5—7 польськ. марок), гривні: 7—10. Ще недавно курс гривень був 5—6. На неофіціяльній біржі за 100 гривень платили 13—15 п. марок. Такий курс був 24 червня.

ТАК ЗВАНИЙ СОЦІЯЛІСТИЧНИЙ БЛЬОК.

Два місяці тому появився у львівськім „Вперед" ряд статей про необхідність сформування т. зв. соціялістичного блоку, в котрім малиб взяти участь всі соціялістичні українські групи та партії, що стоять на становищі диктатури пролетаріяту, радянської форми влади і підпирання теперішної Радянської України з Раковським на чолі. Опісля появилася вістка, що початок до осунування такого блоку вже зроблений. Мали до него належати: галицькі соц.-дем. в краю; закорд. група У. С. Д. Р. П.; пражська група укр. ес-ерів (Грушевський і тов.); У. К. П. з „Нової Доби" (Винниченко, Левинський і тов.). Та зараз, як тільки появилася ся вістка, зачалися сипатися заяви від поодиноких тут вичислених груп, в котрих вони відказуються від приступлення до наміченого блоку. Таку заяву дала спершу закор. група У. С. Д, а тепер дає її група ес-ерів в „Наній Правді". А що українські комуністи з під стягу Винниченка і Левинського також вже здавна порвали з Раковським і Москвою, то з того виходить, що цілий проект галицьких соц.-дем.: Льва Ганкевича, Миколи Ганкевича і Андрія Чернецького зустрівся з боку самих заінтересованих партій з найрізкіщим осудом.

ТАЄМНИЧІ ОТРУЄННЯ.

КИШИНІВ, 27. червня. — (Руспрес). З Житомира повідомляють, що по відомостям совітської преси останніми часами на Україні часто трапляються випадки масового отруєння червоноармійців. Большевики кажуть, що червоноармійців отруюють „білі гвардийці".

В ХІНАХ НОВА ВІЙНА.

ПЕКИН, 29. липня. — Побоюються великого повстання в дорічю Тсе Кіянг в виду боротьби між двома сусідуючими провінціями, з яких перша належить до Кантонського правительства полудневих Хін, а друга є під управою пекинського правительства.

Вісти, які наспіли з Кантону доносять, що боротьбу розпочав президент полудневих Хін доктор Сун Ят, якого пляном є получити всі провінції, які лежать в околицях Янг Кіянг, до полудневої хінської республіки.

БЕЗРОБІТТЯ НА УГОРЩИНІ.

БУДАПЕШТ, 29. липня. — Безробіття на Угорщині зростає з кождим днем. В самім столичнім будівельним і металевім промислі є 150 тисяч робітників без праці. Се дуже велика цифра на такий малий край, як Угорщина, що має тепер усего 7 мілионів населення. А що теперішне мадярське правительство зносно введене в часі революції убезпеченя безробітних і запомоги для них, отже родини безробітних, в загальнім числі пів міліона людий, живуть в найбільший нужді.

ПЕРЕД ЖНИВАМИ НА УКРАЇНІ.

Большевики готуються до жнив лагодять машини-молотилки, жниварки і т. и. Все це проходить під прапором допомоги населенню в уборці хліба. Селянство з великим занепокоенням слідить за цею підготовчою роботою, бо большевики ведуть точну регістрацію засіяної землі, як панської так і власної; призначають спеціяльних агентів, що мають стежити за ходом жнив і молотьби зібраного хліба.

Занепокоення доходить до найвищого ступіня, який не виключає і збройної охорони зрожаю од дбайливої опіки над ним комунистичної влади.

В ОБОРОНІ УКРАЇНИ.

16 червня ц. р. в Генуї відбувся перший, дійсно серйозний, виступ в обороні України.

Під протекторатом італійського генуезького патріотичного союзу п-ні Бельмен-Липовецька прочитала лекцію на тему „Суть большевицької думки і значіння українського національного руху в революції".

Були присутні: комендант дивізій, розташованої в Генуї, генерал де-Мералян, офіцери, командірівні на референтській владою, президія патріотичного союзу на чолі з полковником Ферарі, промисловці, кораблевласники, професори і т. д.

Лекторка подала картину петроградського повстання у березні 1917 року, що зробили гвардійці, які майже всі складалися з Українців, — обрисувала психольогичний момент під час большевицького перевороту, — зробила аналіз судової адміністративної, законодавчої, аграрної індустріяльної практики большевиків і докладно спиталася на комерції й концесіях на Україні, що большевики пропонують Італії. Вона намалювала боротьбу за незалежність українського народу і вказала на проблематичність користі від концесій, взятих без згоди українського народу.

ІТАЛІЯ В ВЕЛИКИХ ДОВГАХ.

Державний довг Італії при кінци марта сего року виносив 99.952 мілионів лір. За 9 місяців, від 1. червня 1920 державний довг Італії збільшився о 5.408 мілионів лір.

ТОРГОВЛЯ ЕСПАНІЇ З РОСІЄЮ.

ПАРИЖ. — Еспанський торговельний представник заявив, що в Еспанії організується кілька синдикатів для торговлі з Закавказем і Росією. На Закавказю будуть відкриті відділи великих еспанських предприємств.

БОЛЬШЕВИЦЬКА ПРОПАГАНДА.

„Берлінське Тіденде" повідомляє, що згідно з відомостями, які надходять з комісаріяту по чужеземних справах, совіцьке правительство мало за кордоном у перші чотирі місяці с. р. 4285 агентів; з них аарештовано за службові провини до 3000 і розстріляно 14. Девять агентів звільнено за марнотравство.

ІТАЛІЯ З АНГЛІЄЮ ПРОТИ ФРАНЦІЇ

РИМ, 29. липня. — Комітет для заграничних справ італійського парляменту нараджувався сегодня над справою Горішнього Шлеска і рішився стануги на становищи, яке заняла Англія, именно, що перед конференцією Найвисшої Ради, не мають бути вислані на Шлеска нїякі свіжі війска.

Римська „Трибуна" з сеї нагоди пише так:

За кулісами дипльоматичного конфлікту, який тепер ведеться між Англією і Францією, криється найзаказітійша боротьба міжнародних інтересів, яка прямує до нового перегрупования сил в Европі після війни.

Франція старається узискати промислову перевагу в Европі тім, що хоче відібрати Німеччині шлеські копальні і віддати їх своїй політичній партнери, Польщі. Франція також не дуже тим криється, що не завагалибися при добрій нагоді відняти у Німеччини також копальні в околицях Рур.

БОЛГАРСЬКИЙ ПРЕМІЄР ПРИБУДЕ ДО АМЕРИКИ.

СОФІЯ, 29. липня. — Больгарський премієр Стамбулівський прибуде в осени до Америки, щоби передати Америці вирази подяки болгарського народу за добродишливе становиско, яке Америка в часі війни і по війні заняла супроти Болгарії.

В розмові з кореспондентами заграничної преси, Стамбулівський заявив, що поголоски про пляновану болгарську мобілізацію, про военні заміри болгарського правительства і про заключенне секретного договору між Болгарією і націоналістичним турецьким правительством — зовсім не відповідають правді.

ІРЛЯНДСЬКИЙ ПАРЛЯМЕНТ БУДЕ СКОРО СКЛИКАНИЙ.

ДОБЛІН, 29. липня. — В найблизшім часі заповідають скликание ірляндського репубіканського парляменту в цїли нарад над мировими пропозиціями британського уряду.

Ся обставина дає підставу до певности, що мирові переговори між урядом Англії і представниками Ірляндії скінчаться найліпшим результатом.

36 увязнених членів ірляндського парляменту будуть негайно випущені на волю, бо британське правительство собі сего бажає, щоби рішенне про пропозиції Ллойда Джорджа запало на найбільше численнім зборі членів шинфейнерської партії.

ЯПОНІЯ ХОЧЕ ОПЗРОЖНИТИ СИБІР.

ТОКІО, 29. липня. — В Харбіні, в Манджурії ведуться переговори між представниками Дальекосхідної республики в Чита і Японії, в справі опорожнення Японією занятих частий Сибіру.

Нова російська республика в Чита задумує сейчас війти в торговельні зносини з Японією.

Однак військові японські круги є переконані, що за правительством республики в Чита стоїть советське московське правительство, тому политика Японії після думки японської военної команди повинна в своїй діяльности в Сибірі руководитися сим фактом.

В РИМІ НАЧАВСЯ ЗАГАЛЬНИЙ СТРАЙК.

РИМ, 29. липня. — Комуністи і соціялісти розпочали загальний робітничий страйк, як протест проти терору фашистів (націоналістів Італії).

Рим виглядає наче мертвий цвинтар. Застановлено всякий рух і роботу. По улицях переходять відділи війска, готові здусити силою всякий виступ. Автомобілям і возам не вільно їхати містом без спеціяльного позволення військового коменданта.

Населенне Риму сидить замкнене в домах, або розбіглось до поблизьких місточок і сіл.

Папа оголосив для церков спеціяльну молитву, в якій проситься спасення для італійського народа від громадянської війни.

Рівнож папа звернувся до обох воюючих груп з просьбою, щоби закінчили керваву межиусобицю.

СОВЕТИ ОБІЙМАЮТЬ КОНТРОЛЮ НАД ЦЕРКВАМИ.

РИГА, 29. липня. — Советський уряд поріщив в послідних часах взяти під строгу контролю церкви в Росії. Урядова большевицька газета „Ізвестія" доносить, що проповіди в церквах будуть лише тоді дозволені, коли будуть дотичити виключно редігійних справ.

Рівночасно в будинках сусідуючих з церквами, російський уряд задумує уряжувати в неділі відчити з поля комунізму.

З полудневої Росії доносять, що по селах потворилися дві групи, котрі себе поборюють як два противні табори. До першого табору входять всі старші люди, до другого — молодж.

МОНОПОЛЬ СОЛИ НА УКРАЇНІ.

МОСКВА. — Український совет народних комісарів постановив ввести державний монополь на сіль.

ОСТОРОГА.

ДИШЛЮ ДО МОЄЇ ВІДОМОСТИ, ЩО ПОЯВИЛАСЬ МІЖ ЛЮДЬМИ В НЮ ЙОРКУ ТА ДЕЯКИХ ИНШИХ МІСЦЕВОСТЯХ ЯКАСЬ ВІДОЗВА, НОСЯЧА МИ ПІДПИС А ВЗИВАЮЧА УКРАЇНЦІВ В ЗЛ. ДЕРЖАВАХ ПІДПИСУВАТИ ПОЖИЧКУ І КУПОВАТИ БОНДИ ЗАХ. УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВИ.

ОТСИМ ПОДАЮ ДО ЗАГАЛЬНОЇ ВІДОМОСТИ, ЩО ТАКОЇ ВІДОЗВИ Я НІКОЛИ НЕ ВИДАВАВ АНІ НІКОГО ДО ВИДАВАННЯ ТАКОЇ ВІДОЗВИ НЕ УПОВАЖНИВ.

ПОДАЮ ТАКОЖ ДО ЗАГАЛЬНОГО ВІДОМА, ЩО В ЗЛ. ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ ОГОЛОШЕНА Є ПРАВНО ЛИШЕ ОДНА-ОДИНОКА ПОЖИЧКА НАЦІОНАЛЬНОЇ ОБОРОНИ ЯКУ ПЕРЕВОДИТЬ ФІНАНСОВА МІСІЯ ЗЛОЖЕНА З П. П. Д-РА БЕРЕЗОВСЬКОГО І Д-РА МИШУГИ, УПОВНОВАЖНЕНИХ ДЕЛЕГАТІВ ГАЛИЦЬКОГО УКРАЇНСЬКОГО ПРАВИТЕЛЬСТВА.

ЛИШЕ ВІДОЗВИ ПІДПИСАНІ СЕЮ МІСІЄЮ, А ПОМІЩЕНІ СИМИ ДНЯМИ В УКРАЇНСЬКИХ ГАЗЕТАХ, Є ВАЖНІ.

Вашингтон, 23. липня 1921 р.

ДР. ЛЬОНГИН ЦЕГЕЛЬСЬКИЙ,
Представник Західно-Української Республики.

"SVOBODA" (LIBERTY)

FOUNDED 1893.

Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays, at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES: ПЕРЕДПЛАТА

Three cents the copy. Поодиноке число три центи.

One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates.		В Джерзи Сіті і заграницею.	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.

За оголошення редакція не відповідає.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

УКРАЇНСЬКІ ГРОМАДИ!

ОРГАНІЗУЙТЕСЬ ДЛЯ НЕСЕННЯ ПОМОЧІ СТАРОМУ КРАЄВІ!

ВІДСИЛАЙТЕ ЗБІРКИ СЕЙЧАС, І РАТУЙТЕ ГОЛОДНИХ, ХОРИХ, ВДІВ І СИРІТ!

ПОДАВАЙТЕ ДО ВІДОМА ЧЕРЕЗ ГАЗЕТИ, ЩО ВАША ГРОМАДА ЗРОБИЛА ДЛЯ РАТУНКУ РІДНОГО КРАЮ!

ГРОШІ НА БОНДИ

ПОЗИЧКИ НАЦІОНАЛЬНОЇ ОБОРОНИ НАЛЕЖИТЬ СЛАТИ НА АДРЕСУ:

DIPLOMATIC REPRESENTATIVE OF GALICIA (2ND DEP.)

1901 COLUMBIA ROAB, N. W., WASHINGTON, D. C.

ТА ПОДАТИ ІМЯ І АДРЕСУ, БОНДИ ВИСТАВЛЕНІ НА 5, 10, 25, 50 ТА 100 ДОЛЯРІВ

ЧИ ЗНОВ ТАЙНА КОНФЕРЕНЦІЯ?

Американський сенатор Кепер вніс дуже цікаву резолюцію в сенаті в справі конференції, яку в цілі дебати над розброєнням скликує президент Гардинг до Вашінгтону. Домагається сей сенатор, щоби конференція відбувалася не тайно, але явно.

Домагається він сього на тій основі, що справи, які мають бути порушені і порішені на сій конференції, є не тайні, але публичні. Тому й наради повинні відбуватися публично, тому й рішення повинні западатися явно.

Народи пятьох, чи кількох там держав, що будуть брати участь в конференції, повинні бути добре поінформовані про перебіг конференції, а поінформувати як слід можна їх лише в той спосіб, що позволиться нарадам відбувати публично, як публично відбувається суд або дебата в парляменті.

Розброєнне не є справою, яку мають рішити при замкнених дверох дипльомати. Дипльомати не бородися за розброєнне, бо се байдужа для них справа. За розброєнне боролася публична опінія. Ані один уряд своєю власною волею не рушав справи. Ані один уряд не зробив ніякого кроку, доки його до сього не примусила суспільність. Тому суспільність повинна чувати над цілим перебігом і рішеннями конференції.

Сенатор Кепер говорив:

„Люди на фармах і люди у фабриках і склепах є тими, що відчувають тягар зброєння. В час миру се вони мусять платити податки. В час війни се вони платять податок крови. А так як се вони платять, то вони зажадають, щоби вони знали про кождий крок, який їх репрезентанти зроблять, щоби облекшити тягарі."

Кількох других сенаторів також заявилося за публичними нарадами конференції, бо й їх видно вже навчила історія, кільки варта приватні, тайні конференції. Справу явности дипльоматичних нарад підняв був свого часу Вилсон, домагаючися в своїх промовах явної дипльоматії. Коли однак опісля він самий вийхав як представник Злучених Держав на межинародну конференцію до Парижа, він без наймення опозиції піддався тодішному представникови Франції, Клемансо, котрий дипльоматичну гру хотів грати лише старим, потайним способом.

Проти аліянтських дипльоматів піднесив клич ясної дипльоматії Троцький. Однак він лише піднесив його так довго, як довго ходило о чужих дипльоматів. Коли ж большевики висвали своїх дипльоматів уможливтся з польськими панами за поділ українських та білоруських земель, то знов вернули до тайної дипльоматії. І український і білоруський народи, котрих рідні краї четвертували польські і московські пани на риських договорах, знали тільки про перебіг нарад, що европейські народи знали про перебіг нарад у Версаю. І як підчас мировых переговорів у Версаю попри той явно оголошений договір заключено ще певно кілька потайних договорів, які вийдуть на верх аж за кілька або кільканайцять літ, так само підчас риських договорів заключено відай ще потайні договори, про котрі заінтересовані народи довідаються пізнійше.

Наслідки потайности мировых договорів усюди однакові. Народи, про котрих пани дипльомати рішають без відома народа, після засади „Пан з панем знасен, а тобе, жаме засен", не можуть мати довіря народа. Ось чому коштовна будова версайського мира попукала вже в кількох місцях, а риський мир, не признаний ані Українцями ані Білоросами, ось-ось дожидає своєї скоропостижної, але природної смерти.

Через те сенатори, які підносять голос проти тайности нарад на найважнійшія конференції для розброєння, підносять голос в інтересі добре зрозумілого народного добра.

ЖИТТЄ ПОЛОНЕНИХ І СТУДЕНТІВ В ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ.

Редакція „Свободи" дістала від „Студентської Помочи Української Академічної Громади" в Празі листа, в котрім пишеться:

Вам може відомо, що ще минулого року була в Празі студентська громада, яку творили головно ці люди, що перейшли границі чеські з тірською Бригадою, яка зараз в Німецькому Яблонному. Они в переважній части не потрібували такої помочі, бо мали військові пайти, з якими могли і нині можуть з тяжкою бідою пережити.

Инакше зовсім сталося на початку цього шкільного року. По развалі Української Галицької Армії в квітні 1920 року почало напливати до Чехії велике число збігців із польських тюрем. Ці збігці групувалися головно на підкарпатській Україні та у Либерецькім таборі. Серед тих вимуджіних, голодних і обдертих кинено клич: „учитися". Відважнійші кинулися на пражський брук, менше відважні полишилися на курсах торговельних, матуральних і т. п. в таборі.

В Либерецькому таборі місць по прибутку туда закинуло горячка; праця, хоч холод докучав страшенно. Я кілька разів сам туди їздив (сам належу також до того табору) бачив я, як цілі дні і ночі сиділи товариші гуртками коло печі, поуставлявши пріча та лавки амфітеатрально та вчилися. В ліжку голі було від холоду і зимна лежати. Палива було мало. І таке то життя було в таборах.

В Празі знова було трохи инакше. Малий гурток дуже смілих людей вхопився до організації студентства. Викопотано дозвіл на приняття на університет. В надзвичайно скорому темпі навязано зносини з рішними чеськими та американськими філянтропійними інституціями. Придбано около 70 місць, деб могли мешкати наші студенти за 20—40 кор. місячно. Південно-американська Місія Методистів згодилася приняти до кухні, з початку 90 студентів. Нині вже там харчується 215 по 2 корони денно. Однак всего цього є замало. Люди хочуть їсти. Не було чим платити вписів, помешкання, трамвайових карт, іспитовых такс, словом нещасти.

Українська Академічна Громада звернулася до уряду З. У. Н. Р. за помочю. Сказали, що дають в послідне 20.000 к. ч. Кінець-кінцем порішено звернутися з просьбою о допомогу до всіх і вся, найперше до краю а відтак до Вас в Америці. В Празі ніхто не хотів вірити в успіх нашої акції та в жертвенність нашої суспільности. І не заведися ми на цім. Головно при допомозі американських братів потрафили ми виплатити по нині допомог у висоті 350.000 корон чеських.

Зараз ми фактично опинилися знова в скрутному положенню. Каса наша числить всего 9.479 кор. чеських. Правда, надходять вакації. Але що-ж з того. Праці в часі вакацій тут найти годі, до краю вертати теж годі, бо зараз попаде більша частина в тюрму. Є досить поважне число хорих, яких конечно треба вислати до шпиталів.

Коли не дістанемо від Вас відповідної помочі, тоді мусимо розлетітися. А через це понесемо величезну втрату. Такого великого числа студентів в купі ми не мали ніколи і Бог знає, коли матимемо. Через яких два-три роки можемо виховати поважне число свідомих та солідних робітників на народній ниві. Поверх 620 людей з рішних закутків нашої землі з рішними поглядами і напрямами лучить зараз одна ідея, здобути образованя і їти між народ.

Товариші і товаришки дійсно учаться, використують кожду нагоду на науку. Звіджуємо музеї, фабрики, роблять іспити, ригороза і т. д. Маркантним приміром правдивости моїх слів хай буде ось це: професори при іспитах, наколи студент хоч і не Українець добре відповідає запитуються так: „Чи ви припадково не є Українець?"

Рівнож не кидаємо традиція старшого нашого студентства, а именно громадської праці: уряджено ряд вечерів української пісні, вистави театральні, викладів, де мали ми велике число чеських та чужих гостей. Вершком цього всего був концерт в память 60 роковин смерти Тараса Шевченка, на якому виступав п. Модест Менціньский (прийхав в тій цілі з Колонії в Німеччині) та молоденька віртуозка на фортепіяні п. Любка Колессівна, як також сильний студентський хор.

Рекламу нам зробили всі чеські і німецькі денники, помішуючи перед концертом житє-пись Шевченка а опісля надзвичайно прихильні та серіозні рецензії.

Ми вже зробили ту розголос і здобули у Чехів імя. Починають нами интересуватися. Боліть їх кривда, завдана нам Поляками, і починають їх більше ненавидіти. Чеська суспільність тепер сама старається з нашими студентами навязати зносини. Дають на сю тему виклади, три таких давнособистий секретар Президента Масарика, п. інж. Нечас.

Оці з тих причин гріхом було би ліквідувати цей наш пост. Того мусимо ще якийсь час вдержати за всяку ціну.

„Студентська поміч" старається розділювати допомоги як найбільше справедливо. Кождий мусить написати долучену під А) анкету, яку ми стисло провіряємо. Крім цього в краю провіряють зміст її окружні громадські комітети. За неточність і нечесність у виповненню потягаємо до строгої товариської відвічальности. Розділюючи допомоги ми все своїмо на цьому становищі, що ці гроші не є нашою власностю, але народні і за кождий сотик прийдеться нам зложити докладний рахунок.

На це маємо статут, після котрого ми руководимося. Кождий, хто дістає допомогу, виповнє довжний скрипт, залучений під Б), де він зобовязується звернути такій самій институції одержану допомогу найдальше до 4 літ по осягненню суспільного становища. Над цілою діяльностю „Стідентської Помочі" ведеться строга контроля, так зі сторони самого студентства, як і громадських своїх і чужих чинників. На кінці кождого шкільного півроча складається письменні звіти.

Дорогі Земляки, прохаємо Вас дуже взяти отсі рядки під розвагу і прийти нам з ласковою помочю. Думаємо, що Ви зрозумієте наше невідрадне становище і на наш крик розпуки негайно відгукнетеся.

Це все, що тут Вам описуємо, не лише уривки а потрібно було-б написати хиба цілу книгу.

Просимо приняти від цілої тутейшої Студентської колонії щирий привіт та вислови нашої глибокої пошани.

Лемішка Іван, студ. мед.,
голова „Студ. Помочі".

В звязи з тим подаємо лист, переданий нам д. Іваном Білобрамом з Джерзи Сіти, котрий він дістав від свого батька в Чехословаччині. Виймаємо з нього ту часть, яка має більше публичного інтересу:

Довший час я до Вас нічо не писав а це тому, що не було ту в нашім до сегочасним житю жадних важнійших случаїв, про котрі належало Вас повідомити, а друге що від часу до часу діставали Ви листи від Богдана і Наталки, в котрих згадували-сь про мене.

Тепер коли наближаєсь час нашого визволення з яцького ярма і тяжкої неволі, коли замучений і пригноблений і перейшло двоїтньою неволею здесяткований наш народ сподіваєсь вирішення на свою користь нашої державної справи. Ляхи зі здвоєною завзятостю почали знов тулять, арештують безвинних, бють без всякого милосердя, замикають по тюрмах, морять голодом і в страшний не до описання спосіб знущаються, думаючи що тими варварськими вчинками потрафлять зломити духа народа, котрий за свою волю, в борбі тільки поніс жертв, стратив тільки молодих найкращих своїх синів.

І ту на Чехо-Словаччині і нас Українську, Бригаду постигли яцькі інтриги; а именно: До сего часу, від початку, це є від мая 1919 р. коли Бригада наша перейшла на Чехословацьку територію, діставали ми побори і харчі так як і чеське військо а дуже малую ріжницю. Від 1-го липня с. р. Чехи нам старшинам без згляду на стопень почали виплачювати по 5 корон денно і харч, а стрільцям по 50 сот. денно і харч (стрільці побирали до сего часу по 3 кор. денно а підстаршини мали підвишку після степеня).

Крім цего видали Чехи розпорядок, що всякі відпустки, також і нашого студентства в цілях наукових до Праги і инших міст, де суть університети і всякі инчі академії, мають бути безплатні, то значить, як котрий з наших старшин чи стрільцьтва схоче їхати на університетські студії то не дістане ані за харч ані жадних инчих поборів.

Річ ясна, що в виду нинішної дорожнечі в Чехах а надзвичайно низько упавшої польської марки устане спромога студій нашому студентству котре на причуд і здивование чеських професорів чудово учиться і робить іспити, а зайшов навіть такій факт, який від 60 літ, від часу заснования Академії гірничої в Пшібрамі не здарився і наробив великого шуму між професорами і инчими ученими в цілих Чехах, що оден наш студент, і то не старшина але стрілець, а то Шемердяк зі Старого Самбора, за 1 і пів року студій зробив перший державний іспит, який робиться доперва при кінци третього року студій.

Все те суть яцькі інтриги, щоб і тій горстці студентів, находячимся в нашій Бригаді, так як і тім що в Галичині й добрати можність фахового образованя і щоб нашому народови відобрати можність вистворення своєї свідомої інтеліґенції.

Це що нам обтято побори, не дурнуща, з голоду не пімрем, а будемо жити еще кілька місяців з того що дістаємо, але що Чехи не змінять свого розпорядку, я жадна инча поміч не наспіє, стійдентство наше буде змушене студія перервати, а шкода, бо переважаюча власне часть студентів е на укінченню в біжучім році, так як і наш Б.

8-го цего місяця одержав я лист від Б. в котрім мені доносить, що власне з днем 8. червня вступає на практику підчас ферій шкільних до одної фабрики будови машин коло Праги і що ся практика який місяць, два буде безплатна а відтак пізніше дістане якусь плату на скуде удержанє, що працюючи в фабрищі може буде міг собі щось заощадити щоб хотяй по році або по двох міг жиючи з заощадженого гроша, покінчити оден послідний рік техніки і зробити послідний державний іспит (бо перший іспит вже зробив).

Лист цей дуже мене вразив, а тим більше, що доносячи мені о своїх намірах, не журиться собою а журиться мною, каже що оскільки сил йому стане буде старатись і мені помагати аж до часу нашого повороту.

Читаючи його листа, мимоволі покотились слези з моїх очей... Бідняга!... Сам зголоднований, виглядаючий як скилка, виснажений умовою працею при недоспаних ночах, в зимі в неопаленій кімнаті мешкаючи, не журиться своїм тяжким положенням, а журиться мною, хотяй я потрафлю і малим особитись, бож від 1914 року від початку проклятої війни я привик до всяких злиднів і жадні недостатки мені не страшні. Я відписав йому, що нехай мною не журиться, що не він мені але я йому о скільки мої скупі побори позволять, відмовлю собі одну одиноку приємність, перестану курити, а йому помоможу, не забуваючи і о тих що злиднують в дома.

Мої Дорогі! Наше тяжке горе я вам описав і Бог свідком, що ані одного слова нема в тім неправди, бож і немаю причини неправди писати. Від Вас я для себе не жадаю жадної запомоги, вона мені для моєї особи не потрібна, але благаю Вас на милість Божу, допоможіть бідному Б-ви докінчити цей один послідний рік його студій.

Я знаю що і Вам тяжко, що і Вам не сиплесь Божа манна що і у вас дорожнеча а може і безробітте, але Ви не потерпіли і не терпите таких злиднів як ми і на своїй і на чужій земли, не маємо жадного на чужині кредиту щоб може в прикрій нужді заратувати, а до краю без наражения життя еще якийсь час годі показатись.

КУЛЬТУРНО-ПРОСВІТНА ОРГАНІЗАЦІЯ УКРАЇНСЬКОЇ СОЦІЯЛЬНО-ДЕМОКРАТИЧНОЇ ПАРТІЇ.

(Від власного кореспондента).

Українська соціяльно-демократична партія в Галичині утворила постійну організацію для ширення просвіти в дусі соціялізму.

В сій цілі покликала вона до життя тимчасову організаційну культурно-просвітну комісію. комісія скликала першу культурно-просвітну конференцію української соціяльно-демократичної партії, а конференція вибрала постійну культурно-просвітну комісію.

Згадана посвітно-культурна конференція відбулася у Львові 5. і 6. червня. Важна вона тим, що в ній взяли участь соціяльно-демократичні делегати **з усіх українських земель, які попали в польську неволю,** отже з Галичини, Холмщини, Волині і Підляшя. Між гостями були представники Наукового Товариства ім. Шевченка, Просвіти, Товариства Наукових викладів ім. Петра Могили, Українського Педагогічного Товариства, Учительської Громади, Взаїмної помочи учителів, — отже найповажнійших українських наукових і культурно-просвітних институцій.

Конференцію отворив головна тимчасової організації культурно-просвітної комісії доцент д-р Ляріон Свенціцький.

До президії конференції вибрано Андрія Сабата, д-ра Богдана Чайківського і д-ра Рудольфа Скибінського. Секретарювали Володимир Дорошенко і Стефанія Пашкевич.

Перший реферат про культурно-просвітну працю виголосив Антін Чернецький. В другім рефераті д-р Чайківський подав практичні вказівки, як вести культурно-просвітну працю.

Дальшу часть нарад першого дня занята дискусія і вибір культурно-просвітної комісії.

Другий день нарад виповнив реферат д-ра Свенціцького Культурно-просвітна праця в міжнародним пролетарськім русі.

Культурно-просвітну комісію вибрано в такім складі: голова д-р Ляріон Свенціцький, секретар Іван Квасниця, члени: Антін Чернецький, Андрій Сабат, Генрих Коваль, Володимир Дорошенко, д-р Лев Ганкевич, Стефанія Пашкевич, д-р Рудольф Скибінський, д-р Богдан Чайківський, Михайло Тютюнник, Михайло Теслюк і шість членів з Холмщини, Волині і Підляшя, яких імена не оголошені.

Ся комісія має такі задачі:

1) засновувати робітничі школи;

2) вести постійні початкові курси загальної і вищої освіти, суспільного і політичного освідомлення, морального і духового виховання серед робітництва;

3) закладати постійні і мандрівні бібліотеки, розпочати видавати серію популярних книжок і культурно-просвітний орган.

Очевидно, всю свою працю буде вести комісія в дусі соціялізму.

З національного становища важно, щоби комісія поборола польські впливи на українське робітництво по містах і дала йому національне виховання і національну свідомість.

Відень, 11. червня 1921.

Д-р Михайло Лозинський.

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦІЇ.

М. Пшон., Провіденс, Р. Ай. — Новинка, про котру пишеться у витинку, Вами надісланім, помістила була наша газета, хоч не з того самого жерела. Все таки дякуємо за Вашу цінну волю. Французька газета „Ліманіте" се соціялістична газета.

І. Дж., Бриджпорт. — Коби редакція мала спроможність (передовсім грошеву) зорганізувати кореспонденцію про роботи, про які Ви говорите, то се було дуже добре. На жаль, не то наша, але навіть газети зі сотками тисяч передплатників не можуть в тій справі нічого зробити. Щож до можливости про російських большевиків, яку Ви радите нашій газеті, то ми Вам скажемо, що ми дістаємо також час від часу листи, в яких нам радять мовчати про польських панів в Галичині. Ані Вашої поради мовчати про московських большевиків ані польської поради мовчати про польських панів послухати не можемо. Писати про одних і про других обовязана кожда українська газета, бо і пановане польських панів і пановане московських комісарів се справи, які мусять обходити кождого Українця. Над Збручем Україна не кінчиться, як казали в Ризі польські і московські пани. За Збручем є вісім десятих частий України, і мовчати про 30 мілїонів українського населення не може ніяка політична газета, а щож доперва українська.

НА УКРАЇНУ!

Прямі получення до всіх портів України. Добрий харч і полостяком. Особні кімнати. Обширні місця на деку. Всякі вигоди новітніх кораблів.

RED STAR LINE

Кораблі відїздять кождого тиня
Pier 58-62 North River, New York

Kronland	Антверп	13 серпня
Zeeland	Шербург	6. серпня
Lapland	Плимат	20. серпня
Finland		27. липня

Лише 3-тя клаза:

Samland	Гамбург	1. верес
Gothland	Лібава, Данзіг	22 вересня

AMERICAN LINE

Manchuria	Гамбург через Шербург	25. серпня
Mongolia	до Гамбург через Шербург	28. липня
Minnekada	до Гамбургу і Данціг	11. серпня

WHITE STAR LINE

Olympic	до Шербург	13 серп
Adriatic	Саутгемптон	3. серп

INTERNATIONAL MERCANTILE MARINE CO.

власник 116 кораблїв—поемности 1,250.000 тон.

9 Broadway, New York City або місцевих агентів.

ВЕСЕЛА БАНДУРА

Повний збірник веселих і жартівливих пісень і приспівів до музичних інструментів і танців.

ЦІНА 50 ЦЕНТІВ.

Замовлення посилати до:

UKRAINIAN PUBLISHING & PRINTING,

30 East 7th Street, New York, N. Y.

ДОПИСІ

НЮ ЙОРК, Н. И.

Наша українська школа.

Живемо на вільній земли Вашінгтона. Живемо в конституційній державі, в котрій не забороняється нам учити своїх діточок своєї рідної мови, свого рідного письма. Тут нема Поляка-Ляха, тут нема Москаля-большевика, котрі би нам наказували і розказували, чи можна нам наших дітий учити нашого українського слова, нашого письма.

Американці не то, щоб нам забороняли, а противно: цього нам помагають — в той спосіб, що увільняють нам наші шкільні будинки від податку. Вони дають нам також гаслі на шкільну науку, не жадаючи за то ніякого ренту, а коли кажуть собі платити, то дуже мало. Крім того дають учителів до навчання англійської мови.

А що-ж наші Українці тут в Америці? Чи гадаєте, що рвуться до науки? Чи вміють кріпко стати з сеї конституції? Ні! Чому? Бо наш нарід байдужний. Й Галичині мусів кождий посилати дитину до школи, а там наші діти на нашій власній землі мусіли учитися цвенькати по польськи. А тут, де нема Польщі, наші українські батьки замісць зійтися і порадитися, як навчити своїх дітий свого рідного письма, своєї рідної мови, тут наш український батько ані ду-ду! Мовляв: на що йому того? Нащо воно йому придається, коли він, його сині чи дочка тут родились, чи вже вони Американці, а яко такий, їм української школи не потрібно.

Хто так каже, той негідний зватися батьком своєї дитини. Такий чоловік є ворогом нашого народу, бо він своїм необрузумним поведенням через занедбанне навчити свою дитину чогось українського підкопує наш край морально і матеріяльно.

Дивімся на другі народи, от прим. на Чехів, Словаків, Німців, Жидів. Як сі народи вміють вшанповати в свої дітн рідну народну ідею. Як сі народи уміють вшінити в дитину, чим був їх дід, прадід, чим є їх батько, а чим є їх дитина. Ану ви запитайте напр. чеського хлопця, что він є. Почуєте відповідь: Ай ем Американ Богіміен" (я є американський Чех). А запитайте так нашу дитину, то почуєте коротеньку відповідь „Рошен" або „Полак". Отже бачимо, яку велику кривду вже ті малі діти нам роблять, а се тільки тому, що вони до української школи не ходять. Хто тут винен? Ніхто, тільки ті батьки, котрі нарікають на старокрацеву біду, а самі сю біду тут піддержують через свою несвідомість і байдужність.

А що так воно є, я наведу тут нюйоркських Українців. Живе в Нью Йорку около 8.000 Українців. Гарне число! Здавалобся, що малих дітий повинно ходити до української школи, кажім, хоть 400, з такої великої кольонії як Нью Йорк. Одначе з того числа ходило заледви 150 дітий до української школи. А деж ще два рази стільки? Нема! Чому нема? Через байдужність їх родичів.

Наші Українці не вміють триматися разом. Не знають одні за других, а тимсамим не знають, чи є які українські школи в Нью Йорку; а коли і знають, що є наша школа, то гадаєте, що виплють свою дитину до неї? Та нетам! Вони, сі Українці, воліють, коли їх дитина де бомки по улиці, та ще й сміються з тих, що свої дітн посилають до школи. І се діється тепер, в сю хвилю, коли чуння в старім краю хоче з наших дітий зробити яничарів. І чим ми можемо показатися перед світом? Чим докажемо, що ми нарід, що любимо просвіту і науку, коли ми самі не вчимось, ані своїх дітий не хочемо учити?

Я живу поміж Чехами в горішній части Нью Йорку. Ану прийдіть ви тут коли небудь на яке американське або чеське народне свято. Ви побачите, як тут парадують чеські діти від 65-тої улиці аж до 75-тої, на Істсайд аж до 2-гої евені. Вони вбираються у свої рідні строї, у віці від 4 до 16 літ, хлопці і дівчата, і при звуках музики маширують. Аж душа радується, коли бачиш такої дітвори около 3.000; як вона горда з того, що вона є чеського походження, а маширує американськими улицями.

І ми знаємо та бачимо, що дала наука Чехам. Дала їм їх державу, яку були сотки літ під чужим панованнем. А що-ж нам дала наука? Нічого! бо ми є заліниві до науки, байдужні до просвіти.

Тепер у нашу хату зайшов Лях, сів нам на карк і пе нашу кров і кров наших діточок. А ми тут в Америці замісць учитись, навчати своїх діточок, як того Ляха скинути з карку (як не тепер то бодай за кілька літ), ми, українські батьки, далі позволяємо на се, щоби наші дітн били бомки по улицях.

Тепер, панове українські громадяне і Нью Йорку, підчас шкільних вакацій якраз пора зійтися і зорганізувати школу в Нью Йорку.

Хоч тут вправді є аж три українські школи, але учеників було мало в минувшім році. Одна школа знаходиться в Укр. Нар. Домі при 6-тій улици. В сій школі учителював нюйоркський дякоучитель, п. Онуфрик. До сеї школи ходило кількох 80 наших дітий. Друга школа знаходиться в другім Укр. Нар. Домі на горі міста під улицьом 218 Ість 72 улиця, в Нью Йорку. До сеї школи ходило коло 30 дітий. А трета школа знаходиться ще далі на горі міста Нью Йорку, при 104-тій улици, в Американськім Сетелмент Гавзі. До сеї школи ходило також 30 дітий. У сих двох послідних школах на горі міста учителював минувшого року дякоучитель п. В. Баран. Отже на 8.000 Українців ходило до школи заледви 140 дітий. А де є ще два рази стільки тут у Нью Йорку? Тому я взиваю усіх тих родичів, котрі мають діти, щоби вони зголосилися до 1. вересня 1921 р. до одної з трох наведених висше шкіл, кому до якої школи є найбліже.

А тепер ще згадаю про іспити, які відбулися при кінци тиждня в сих двох школах на горі міста, де учителював п. В. Баран.

Душа радувалася, коли бачилося, як мала дітвора чисто і виразно читала з українських книжок; як діти деклямували один вірш за другим, з якимось надзвичайним чуттем; як малі ученики й учениці виспівували наші українські пісні, патріотичні і народні. Особливу увагу звернув на себе малий скрипковий кружок, в якім гуртується 10 маленьких скрипків. (На іспиті було досить гостий, як своїх так і чужих; було кільканайцять Чехів). З початку виглядало се на шкільний іспит, а відтак те все якось перемінилося в малий діточий концертик. Родичі і гості були так одушевлені тим іспитом, що ані руш не хотіли опустити галі. Аж муселося публику перепросити, що діти є вже помучені; аж тоді всі зачали розходитися домів.

За таке вишколенне дітвори належиться подяка п. В. Баранови, котрий не жалує труду, щоби причинитися як найбільше до освіти наших українських діточок. Подякувати треба і тим родичам, котрі посилають свої діти до школи, розумієчи, як потрібна є рідна школа українській дитині.

І. Бугера.

LUCKY STRIKE

Cigarette

It's Toasted

The American Tobacco Co.

МІКЗІРАКС, ПА.

Жертви для Т. Старуха.

На поміч п. Т. Старухови зложили жертви отсі добродії: о. А. Пик, В. Хац, Г. Баран, І. Кіналь, Н. Маланчук і С. Костецький по $1.00; А. Сувадло, С. Кордіяк, І. Затварський, А. Гальчак, О. Косак, В. Коваляк, І. Евусяк, В. Ващиринський і В. Брона по 50 цент. — Разом $11.50 (з поіменного спису виходить лише $10.50. — Ред.). З запомогової каси доложилося $4.50, що робить разом 15 доларів, котрі то гроші зісталися вислані Ню Йорк дрефтом до Українського Горожанського Комітету у Львові, звідки У. Г. Комітет має той дрефт доручити на адресу п. Т. Старуха.

Н. Маланчук.

ВУНСАКЕТ, Р. АЙ.

Дурійка наших большевиків.

Вунсакетські „мальчики без штанов" мають тепер великий „тробель", а то від того часу, від коли „Свобода" оповістила, що др. Цегельський на припоручение д-ра Петрушевича, президента У. Г. Республики, отворив Інформаційне Бюро у Вашінгтоні. Отож мальчики таки тогосамого дня вечером зійшлися на корнер Маримон Сквер і почали радити, якби то зарадити лихови. Ту справу реферував товарищ Федір і много иних мальчиків. Усі галасували, вимахували кулаками в сторону Вашінгтону і кричали: зрада! контрреволюція!

„А диви, — верещав один мальчик — що та галицька українська буржуазія думає! Вона хоче Галичини вільної, і не лише від Польщі незалежної, але навіть від товаришів Леніна, Троцького і Раковського!"

„Ох, зрада! — загули всі мальчики, — а Федір розсердився, затупав ногами і засвистав. Йому здавалося, що він на українськім вічу, де збирають жертви на сироти, вдови і каліки в Галичині та на Січових Стрільців у Чехо-Словаччині. Ледви товариші притримали його. Коли Федір переконався, що має перед собою лише червону авдиторію, він трохи видихався, а далі жалісно заскавучав. „Товариші! Я не витримаю! Я поїду в матушку Расею і розкажу то всьо товаришам Ленінови, Троцькому і Раковському. Вони навчать ту галицьку буржуазію, як то відбирати від Польщі Галичину. Таж товариш Раковський приняв свою червону печать, що Галичина є польською, а Польща зновь прибила свою білу печать, навіть з орликом, що Україна належить товаришам Ленінови, Троцькому і Раковському. Гей, товариші! Пишіть мені свидітельство, що я вірний слуга Леніна і його товаришів".

Після того пійшли всі разом до найчервонійшого зі всіх, котрий минувшого року мав бути висвячений на протоєрея. Отже сей невисвячений протоєрей почав писати свидітельство і писав, сарака, аж до рана. Всі мальчики чекали, щоби на тім документі підписатись, а що вони неграмотні, то кождий зробив на папери червоний хрестик. Відтак раненько порадилися всі і казали Федорови їхати з тим свидітельством до Ню Йорку на 5-ту стріту, до большевицького „Смольного Інститута", щоби редактори від червоного евангелія прибили свою червону печатку.

Прийшов Федір до дому, а жінка питає: „Де ти був цілу ніч?" У відповідь на се натуральне питанне Федір побив свою подругу тай поїхав до Ню Йорку, Там він розповів усьо своїм червоним учителям, и вони дали йому таку розумну раду: „Ви, товаришу, останьте тут у нас. Ми вам будемо давати лекції, а по лекціях будемо вести дискусію. Якщо ви покажетеся здібним, то напевно поїдете до большевицького раю в Росії".

Не минуло і тижня, як Федір написав жалібний лист до жінки з просьбою, чи вона його прийме до себе і щоб йому прислала на дорогу, бо всі гроші йому пропали.

Ось-так скінчилася їзда кацапського мальчика до Ню Йорку. Тепер люди сміються з дурного Федора і питають його, що чувати в Расеї. А Федір ходить як дурний.

Ось якого троблю наробив наш президент новомодним кацапам.

Думаю, що й по других плейзах ті запроданці дуріють. Коб то вже раз наш президент освободив нашу Галичину від Ляхів! Тоді певно неодин кацапчук збожеволіє, або повіситься, як Юда.

Трохим Верниволя.

КОЛИ ЗАМІРЯЄТЕ ВИСЛАТИ ГРОШІ ДО КРАЮ,

або КУПИТИ шіфкарту для себе або для родини, потребуєте ПОЛАГОДИТИ красні нотаріяльні справи, або хочете найти собі БАНК для Ваших оощадностей, то пишіть або приїдіть особисто до:

BOSAK STATE BANK SCRANTON, PA.

БАЛТИЙСЬКО-АМЕРИКАНСЬКА ЛІНІЯ

ВПРОСТ БЕЗ ПЕРЕСІДКАННЯ З НЮ ЙОРКУ ДО:

ГАМБУРГ ..... 3 класа $125
ДАНЦІГУ ..... " " ..... $135 } $5 водатов.
ЛІБАВИ ..... " " $145

ЗНАМЕНИТІ КОРАБЛІ-ДРОШРУБОВЦІ ВІДПЛИВАЮТЬ:

„ЛАТВІЯ" ..... 5. СЕРПІНЯ
„ЕСТОНІЯ ..... 17. СЕРПІНЯ

Також новий лінія між Лібав — Данціг — Галіфакс, Канада.
Зарезервуйте місце у наших уповажнених агентів у вашому місті, або:
BALTIC AMERICAN LINE, INC., Gen'l. Pass. Agents, 9 Broadway, New York City.
K. W. KEMPF, Gen'l Western Agent, 120 N. La Salle St., Chicago, Ill.

U.S.MAIL STEAMSHIP COMPANY, Inc.

ВІДІДЕ З НЮ ЙОРКУ БЕЗ ПЕРЕСІДАННЯ ПРЯМО ДО БРЕМЕН І ГДАНСЬКА

РОТОМАС ..... AUGUST 10, SEPTEMBER 22
PRINCESS MATOIKA ..... AUGUST 23, OCTOBER 3
HUDSON ..... AUGUST 30

Коротка дорога до Чехо-Словакії і Галичини через Boulogne.
OLD NORTH STATE ..... AUG. 16, SEPT. 20, OCT. 25
CENTENIAL STATE ..... OCT. 11, NOV. 15, DEC. 15
Всі пасажири 3-ої класи дістають кімнати з 2, 4 і 6 ліжками.

ПРЯМО ДО CHERBOURG І BREMEN

Посшині і найбільші кораблі під американською флагою.
GEORGE WASHINGTON ..... AUGUST 3, SEPT. 3, OCT. 4
AMERICA ..... AUGUST 27, SEPTEMBER 28, OCTOBER 29

Голоситись до 45 Broadway, New York City, або місцевих агентів

Л. Волошка.

НА КРИЛАХ НАТХНЕННЯ.

Лиш хвилі туману нічного
Сховають яску далечінь,
На крилах натхнення палкого
Лечу я в блакитну глибінь.

Лечу я в безодні блискучі,
В проміння небесних сівнь,
Туди, де, незримі й тремтючі,
Гойдаються хвилі зітхань.

Туди, де в бездонному морі
Сплітаються радісні сни,
Де плавають тіні прозорі
В блакитних туманах весни.

Де лються пісні чарівні,
І ясні зорі горять,
Де ждуть мене мрії вроблині,
Де срібні струни тремтять.

Туди, в ті таємні безодні,
Лечу я у хвилях тремтінь,
Лиш тільки тумани холодні
Сховають яску далечінь.

КОЗАЦЬКЕ СВАТАННЯ

на три дії.
ЦІНА 25 ЦЕНТІВ.
Замовлення висилайте враз в грішми на адресу:

UKRAINIAN PUBLISHING & PRINTING,
30 East 7th Street, New York, N. Y.

ПАШПОРТИ, ШІФКАРТИ, справи старокраєві найскорше, найтаніше полагоджує Канцелярія Нотаріяльна. 28пся

Т. Ј. НИҐСЕҮ СО.,
329 S. 4th St.,
PHILADELPHIA, PA.

НОВІСТЬ З ДАЛЕКОГО СХОДУ.

До Книгарні У. Н. Союза в Нью Йорку прислано книжки-календарі на 1921 рік під заг. „Нова Україна". Є се виданне Секретаріяту Української Далекосхідної Крайової Ради.

На кольоровий, дуже гарній вінетці зазначено: „Календар на рік, а розуму на вік". І справді зміст книжки є дуже цінний і пожитчний не на рік але, як не на вік, то всеж таки — на літа.

Хто цікавиться рухом і долею Українців, повинен сей календар купити. Там знайде всі важнійші інформації про рух і життє на Далекосхідній Україні; там є богато цінних інформацій загально українських, цілого світа, богато практичних економічних і суспільних вказівок, а й велике число ілюстрацій і фотографій важнійших дівчін наших з цілої України.

Книжка дуже цінна змістом а й немала обємом. Коштує $1.00 враз з посилкою. Замовляти треба скоро, бо число примірників не велике.

Тай календар старокраєвий „Запорожець", виданне др. Кирила Трильовського, батька наших „Січий", голови Боевої Управи У. С. С., є інтересний і цінний. Коштує 40 цнт. Хто його ще не має, нехай спішиться зі замовленнем, бо ось-ось вже розійдеться.

І календаря „Просвіти", який продається по 75 цнт., не богато вже у нас примірників. Спішіться зі замовленнем! — А книжка дуже цінна.

Замовлення і гроші слати на адресу:

UKRAINIAN PUBLISHING & PRINTING,
30 East 7th Street, ... New York, N. Y.

ЯК Я ЖЕНИВСЯ?

або

ДЕЩО З ІСТОРІЇ ОДНОГО ПОДРУЖА В ЧАСАХ БОЛЬШЕВИЦЬКО-ПОЛЬСЬКОЇ ВІЙНИ В ГАЛИЧИНІ.

Не думайте, що буду оповідати вам які історії з подружого життя. Я далекий від того, але коли нехотячи що „вирветься", то чисто вповні на вашу дискрецію. Та зачім „з кінця".

Я женився тоді, як большевики вступали до Галичини, а Поляки, ратуючи „ойчизну" арештували масово Українців, підозріваючи їх о большевизм, революцію і т. д.

Чому я женився? Відповім коротко: Бо заповіди вийшли; треба було отже докінчити розпочате діло („не бути Рутенцем"!), не оглядаючись на політичні хмари, в переконанню, що політика не має нічого спільного з женячкою і то не забуваймо згадати — про погоду, яка в житю людськім грає так важну ролю, і так: погода була гарна; настрій знаменитий, а се головно тому, бо шлюбна суконка лежала на мойй нареченій дуже добре, з чого вона (наречена, не суконка) була дуже вдоволена, а тимсамим і я мусів бути.

Та і природа любить малювати. І як на політичним горизонті збиралисъ важкі хмари, так і на небі почало затемнюватись і день нашого шлюбу показався найбільш нечемним з усіх нечемностий, які були і будуть на світі. Подунув вітерець, жапнули грубі каплі дощу, а по лиці моєї нареченої покотилися рясні сльози. Так було спершу гарно, а вийшло так погано.

Попереднього дня арештували Поляки мого свояка на дорозі, як ніс цвіти призначені на шлюб. Папери у нього були в порядку; свій побут в Т. оправдував моїм весіллем, а за то неоспоримий доказ служили цвіти. Ми чекали в непевности кілька годин на нього; передискутували всякі можливости і вкінці його діждались. Та се було остороrою на другий день.

Щоби отже по дорозі до церкви не попасти „під ключ" (представте собі ту трагедію!), треба було повозкою заіхати до церкви і назад. Се було цілком найвигіднійше. Та мій плян знайшов тут тусіну долю, яка стрінула 14-річок Вилсона. Повозки не можна було дістати за ніякі гроші, навіть і за цілу повозку польських марок. І я, будучи „шефом домового штабу", підав, щоби манівцями дістатися до церкви.

Нас двоє, наречена і я немов пластуни пустилися в дорогу. Дощ лив досить добре. В таку пору я ніхо „військовий", приписував 90% правдивости і рації, що мій плян удасться. Я був вдоволений з тих манівців, та не були вдоволені білі черевики моєї жінки, ни тоді ще наречоної, і зі змішо їх виду, в міру того як вони ставали мокрі, хмурилось і лице моєї нареченої. І побачив я тоді, що усі ті писателі, котрі виписували Бог зна що про весілля, грубо помилялись і лише обдурювали нас. Бо мій шлюб не різнився нічим від „патрулі" на війні. І до шлюбу і від шлюбу я мусів оминати небезпечні місця, де крутились польські детективи, жандарми, полиція, патрулі й інші представителі та органи охорони горожанської свободи і спокою. І тому дібився я домів не меньше змучений як по відбутій патрулі. Був я кавалером і став жонатим, вже перший день.

Та зараз таки при кінці обіду впадає до кімнати наша бабуся і задихана каже: „Стріляють"! Не було іншої ради як відречися усього і побігти на двір та послухати на власні, військові уха того стріляння. Не помилилась бабуся. З північного сходу, від сторони місточка 36., чути було сильні експльозії. Військові уха оцінили відділення фронту на кільканайцять кілометрів. Нічого робити! Треба було забезпечитись на всі евентуальности. Треба було похователи усе, що могло в Галичині мати вартість тисячів, а в Америці кількох долярів (кажи, пиши, говори і кричи, словами і знаками: кількох доларів!). І ми ховали. Прийшлося скинути шлюбну обручку, яку я мав одну годину на руці; скинути символ мого щастя і встромити його де? — під кучу гною на городі.

Коли ми вже кінчили ховати в тайний сховок всі наші лахи, впадає до нас пані З. і каже: „Нині мають арештувати Українців! Ховайтесь, де можете!" Я і мій свояк, який ще не прийшов цілком до себе по вчерашнім арештованню, постановили вартувати спільно в кімнаті, найбліжшій від виходу на подвір. Убрані положились на ліжка, та про сон і не думалось. За хвилю чуємо: чалап, чалап, чалап... Польська патруля! За кілька секунд ми лежали на городі в бараболях, а наші очі й уха працювали із силою як не кілько парових коний, то бодай кобил. По хвилі висунулася з хати моя жінка і закликала нас. І знов слухали і знов втікали, маючи на гадці, що легко дістались до пекла, та тяжко відтам вийти.

І мрів чоловік про полювбну подорож і подорожував з хати в город, у бараболі і назад. І була ніч і настав ранок, день другий.

І знова тесаме. І знова ховали, і знова витягали і поправляли; і знова втікали з хати в бараболі; і знова минула ніч і настав ранок, день третій.

І далі знову тесаме, з тою лише різницею, що природа розплакалась за нами і тому погано, мокро було лежати в бараболях. Та вкінці минула й та неспокійна ніч і настав ранок, день четвертий.

А було полудня розійлися мраки і хмари. Пійшли Поляки, а прийшли большевики. Оповідали про „кальоснуу технїку", себто про ту „техніку" на колесах, яка знищила жінка в Галичині, бо наші люди мусіли тижнями возити „товаришів". Не помогли переконування, що жнива; що вічим звезти збіжжа; що буде голод. На усе діставалось відповідь: „Єрунда!"

І була буржуазія і настала комуна, день пятий.

Рано о 4-тій годині голосне ж-ж-ж—бр—гм—гм— збудило нас з глибокого сну. Я зірвався з ліжка. В хаті загомоніло з переляку. Вбігає до мене перелякана жінка.

— Що то є, Юрку?

— Стріляють! Скоро усі до пивниці!

За хвилю сиділи усі в пивниці і слухали, а на дворі гуділо, шуміло, крахкало, ахкало, стогнало... По якімось часі втишилось і ми вийшли на гору.

— Слухай, Юрку, чи будуть ще стріляти?

— Не знаю, Галю! — обізвався я.

Я знов присягнувся не забирати голосу в справах військових.

— Юрку! Чи будуть дальше стріляти?

— — — — (була моя відповідь).

— Боже мій! Та відізвися бодай! Господи, який то чоловік! Десь другий скаже; потішить, а то ні бе, ні ме! Ну, та говори! Ну, ну, не гнівайся! Фе, який ти! Я трошки розсердилась, а ти вже надувся! Ну, ти подивися бодай на мене! Тут виступили два великі сльози (не у мене).

Се, розуміється, зворушило мене.

— Жіночко, — повідаю — той цілої стрілянини нам не треба зовсім боятись, бо вони стріляють на причілок мостивий. Ті дві батерії, на схід і полудне від нас, беруть Поляків в перехресний огонь; а та знову з півночі „фланкує" тк. Польські батерії відстрілюються на батерії большевицькі, хочуби або знищити їх або зробити нездібними до бою. Нам тут нічого боятись!

По тім викладі вийшла моя жінка з пивниці, а за нею пійшов і я.

Я видів, що вона вдячна мені була за таке пояснене. Та се не довго тривало! От за хвилю гуркнуло недалеко хати, тай так, що жінка збліда як стіна і з німим докором глянула на мене.

— Видиш, який ти?! Ти і неправду вже говориш! Сего я тобі не забуду!

— Жіночко! Се ніщо! Се тільки був закоротний стріл! Мусиш знати, що кожда гармата „сіе" і одна куля не паде на тесаме місце, де друга, хотяйби

чини;... що вона на мені завелася;... що я її не люблю... і не любив і т. д... і т. д.

Я знов присягнувся не забирати голосу в справах військових.

— — — — (була моя відповідь).

— Боже мій! Та відізвися бодай! Господи, який то чоловік! Десь другий скаже; потішить, а то ні бе, ні ме! Ну, та говори! Ну, ну, не гнівайся! Фе, який ти! Я трошки розсердилась, а ти вже надувся! Ну, ти подивися бодай на мене! Тут виступили два великі сльози (не у мене).

Се, розуміється, зворушило мене.

— Жіночко, — повідаю — той цілої стрілянини нам не треба зовсім боятись, бо вони стріляють на причілок мостивий. Ті дві батерії, на схід і полудне від нас, беруть Поляків в перехресний огонь; а та знову з півночі „фланкує" тк. Польські батерії відстрілюються на батерії большевицькі, хочуби або знищити їх або зробити нездібними до бою. Нам тут нічого боятись!

По тім викладі вийшла моя жінка з пивниці, а за нею пійшов і я.

Я видів, що вона вдячна мені була за таке пояснене. Та се не довго тривало! От за хвилю гуркнуло недалеко хати, тай так, що жінка збліда як стіна і з німим докором глянула на мене.

— Видиш, який ти?! Ти і неправду вже говориш! Сего я тобі не забуду!

— Жіночко! Се ніщо! Се тільки був закоротний стріл! Мусиш знати, що кожда гармата „сіе" і одна куля не паде на тесаме місце, де друга, хотяйби

канона і не рушилась. Але трафити в наш дім?... Се був би лише слїпий припадок, навіть колиби умисно сюди стріляли!

— Дурень ти і то не через слїпий припадок, а умисно. „Не трафить"! А ось як близко упала куля! Боже, Боже! Що я з тобою, чоловіче, маю?!

І так минув день шестий. Прийшла знову ніч з безупинною подорожию з кімнати до пивниці і навідворот.

А семого дня, коли вже надокучили і ті диспути про стрілянину, і коли вже відіхтілося слухати тих фуркань і гуркань, я спасався бігством. Ідучи якось порожною фірою в ночі, я проклинав у душі всіх тих поетів, що стільки набрехали про поезію медових місяців. Добра мені поезія їхати кілька миль на голій дощці! Під селом Щ. скинув нас наш дядько і поїхав домів. Була 2-га година попівночі.

Ми пустилися пішки в дальшу дорогу. Зустрічі ніякій я якийсь автомобіль, а що нас вже передтим хотіли арештувати, до не було пропустки, так треба було ховатися, в збіжже при дорозі. Обоє бійжимо в якийсь овес. Я яко „військовий" лишаюся блізше дороги, щоби видіти, що воюют робить; моя жінка загналась Бог знає де. Автомобіль переїхав. Се було знаком, що головною дорогою небезпечно їти. Ми пустились їти полевими доріжками. І довго ми блукали; довго ходили по стернисках, рілях, долинах, багнах, мочарах, аж над ранком дістались до Т.

А осьмого дня ми відпочили.

Юрко.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

ГРИГОРІЙ КУНАШЕВСЬКИЙ
представитель всіх ліній
КОРАБЕЛЬНИХ
від 1910 року

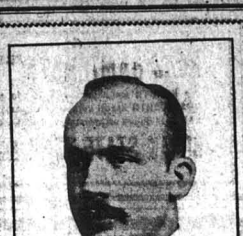

СПРОДАЄ ШИФКАРТИ ДО КРАЮ І З КРАЮ.
через
АНТВЕРПЕН, БРЕМЕН, ГАМБУРГ, РОТТЕРДАМ, ГДАНЬСК & ТРИЄСТ
і всі другі порти, на найлішіші і найскорші кораблях.
ВИСИЛАЄ ГРОШІ до всіх сторін СВІТА. — Відділкуючих до краю до висилки грошей не затримує з чого всі вдоволені. — Кожне доручення одержує ретельностию і точностию обслуги що спідчать тисячі відділкуючих родин. — Важливий точних інформацій повинен всякий одинокий за порадою з повним довірем до найстарші фірми, стилої і знаної з точности довгі літ, на всякий випадок адресує:

G. KUNASHEVSKY, 179 EAST 3rd ST., NEW YORK, N. Y.

ДІМ — МАЛА ФАРМА
Сей чудовий дім за 5 кімнат і 50.000 квадратових стіп землі, можете купити на пасинкість з уплатою тільки $1.500. Підмінна в самім місті де є 20.000 мешканців, близько стріт-карн, церкви, сторів і великих фабрик, в котрих мужини і женщини можуть дістати роботу після бажання. Околиця дуже гарна і здоровий воздух. На тій землі дозволено тримати дріб і корови. ТАНОК МАСМО 12-РУМОВІ ДОМИ.
Єсли хочете мати свій власний дім і тано купити, то просимо зараз зголоситися до нас особисто або листовно по дальші інформації і пійхати з нами або із бачите на власні очі.
LINCOLN HOME CO., 461—8th Ave., NEW YORK, N. Y.
Рум 215, — Коло 34-ої улиці.

ВЕЛИКА НАГОДА
ДЛЯ ТИХ ЩО ДО СТАРОГО КРАЮ.
Під проводом і опікою нашого урядника відїздить більша партія Українців на великім, експресовім кораблі
ДЖОРДЖ ВАШИНГТОН
котрий відходить просто до Бремен на 3. серпня.
ДЖОРДЖ ВАШИНГТОН є великий, модерний корабель з каютами на 2-ох, 4-ох і 6-ох.
ПРЕЗИДЕНТ ВИЛСОН вибрав собі його з тисяч другіх кораблів для своєї подорожи до і з Европи.
ОСОБЛИВА ОПІКА для родин. Ви не будете потребували гризтися своїми багажами. Наш чоловік відвезе Вас аж до місця призначення.
ПАШПОРТИ виробляємо листовно в кількох днях.
Єсли хочете їхати під опікою нашого урядника і приключитися до сеї партії, пришліть сейчас задатки і папери на виробленне пашпортів.
Ціна шифкарт—До Перемишля і Львова $131, до Тернополя $131.50.
Пишіть або приходіть до:
MORRIS ENGEL, BANKER,
129 GREENWICH STREET, NEW YORK, N. Y.

Шведсько-Американська Лінія
24 STATE ST., NEW YORK CITY
СКОРА ОБСЛУГА ПАСАЖИРСЬКА З НОВОГО ПОРКУ ЧЕРЕЗ ГОТЕНБУРГ ШВЕЦІЯ ДО ДАНЦІГ
S. S. STOCKHOLM відходить AUGUST 20.
S. S. DROTTNINGHOLM відходить SEPT. 3.
Третою кайсою до ДАНЦІГ $135 і $5 податку военного. Подорож тревае двенадцять днів. Пасажири третої класи їдуть в кабінах на 2 — 4 — 6 осіб.
Шведського міна невимагаєсь.
По шифкарти і по інформації о пашпортах зголошуйся до місцевих агентів.

ЩІЛЬМО КОЖДОМУ, ХТО СОБІ ЗАМОВИТЬ НЕЗВИЧАЙНО ГАРНУ ПОВІСТЬ О. КОБИЛЯНСЬКОЇ
В НЕДІЛЮ РАНО ЗІЛЄ КОПАЛА
ЦІНА ЛИШЕ 75 ЦЕНТІВ.
Замовлення висилайте враз з грішми на адресу:
UKRAINIAN PUBLISHING & PRINTING,
30 East 7th Street, New York, N. Y.

ШИФКАРТИ
продаємо лишо по конкуренційних цінах на всі лінії до Галичини і з Галичини і до всіх частий світа.
ПАСАЖИРИ, котрі їдуть до краю не стрічають ніяких клопотів, забираємо їх на початі до власного чистого і здорового сентрального дому, опікуємося ними, вилучаємо, котрі не мають таких документів і старанно купно їх виконуємо безплатно у своїм сторожі аж до дня відїзду кораблем.
ПАШПОРТИ заставляємо со всіми безплатно.
ГРОШІ висилаємо до всіх місцевостий рідного краю по дешевих курсі телеграфічно, листами і почтою і дбаємо за сумні вашу гарантію. Після доручення грошей даємо оригінальні посьвідки від осіб, котрим переслано гроші.
ВСІЛЯКІ справи перед судами і потрібні успішно полагоджує наш повірений.
Тапож у всіх прочих справах удаємо совісної поради і для чести, слави і тому обслугу найстарший
УКРАЇНСЬКИЙ БАНКІР
на ціле Третої Еені і 6-ої улиці в Нім Йорку.
HENRY C. ZARO, BANKER
39 COOPER SQ., ST. U. NEW YORK, N. Y.

З ПЕКЛА ПОЛЬСЬКОЇ НЕВОЛІ.

Польський терор у Східній Галичині.

Після звідомлення „Вперед" — було село Романів, повіт Бібрка, в неділю на Зелені Свята видовившем остатнього акту насильства польсько. салдатеськи. Село окружив незвичайно сильний відділ польських жовнярів, в яких були численні машинові кріси, після чого жандарми і поліцянти зігнали населення нагайками на одну площу. Колиж якийсь Кохановський, що саме приїхав був зі Львова на весілля, запротестував проти тої цілої нагінки, тому поліційні агенти так потаргатали нагайками лице, що Кохановському, після оказу лікаря, д-ра Ціоня, грозить втрата очей. Після цього виявилося, що ціла нагінка була викликом анонімного доносу, на основі якого в Романові нібито мали відбутися потайні політичні наради.

Польське розбишацтво в Підярках.

Той сам укр. часопис подає, що жертвою подібного розбишацького нападу-на наше населення впало в бобрецькім повіті і село Підярки. Тут взявся переводити — на практиковання тепер у Східній Галичині польський лад трушення хат одним польський пятиденний батальон з 4-ома машиновими кріссами. В українського господаря Івана Захаркова розбили шафу та зрабували звізди сховане тут золото, срібний годинник, дві табачинці та деякого иншого. Колиж Захарків проти цього запротестував, то „урядуючі" опричників збили його немилосерно. Тогож самого дня затягнули вони його сина Федора в громадську канцелярію і так побили, що Федір Захарків бореться тепер зі смертю.

Вербування українських офіцерів для французького Легіону Чужинців.

Горесне лихоліття, витворене польським наїздом на Східну Галичину, спричинює що разу то новіші та що раз невідрадніші обяви. Так читаємо в польських часописах з останніх часів, що між українськими офіцерами та жовнярами колишньої петлюрівської армії, інтернованими по польських таборах, ведеться горячкову пропаганду, а цілі вербованими жовнярів та офіцерів для французького Легіону Чужинців. З огляду на страшні обставини, розведені Поляками по всіх таборах, в яких вони українських військових інтернували, ця пропаганда має, на жаль, видатні успіхи. І так дізнаємося, що прим. з табору полонених у Вадовичах, зголосило готовість вступлення в Легіон 200 офіцерів! — Значить хто з наших людий не згине від польського стрільна та польських побоїв в Східній Галичині, для того стверається з ласки польського володіння — новий шлях нехибного загину в ославленім французькім Легіоні Чужинців, перед яким, як відомо, остерігає преса цілої Европи! За Пілюдє гуртово при роботах над тра й Катерини гинули наші московськими каналами, а за Пілсудських і Падеревських отвираються для них ще й гробів в пісках Сафриканських пустинь — за французьку славу. Справді — за що, Мамо, гинеш?!

Конфіскування української преси у Східній Галичині.

Польські державні прокуратори у Східній Галичині вдавлюють де тільки можна та коли тільки можна українські голоси про польський терор в нашім краю! Шановний п. Аннуватрия, скільки-небудь „польської" нази може день в день перекоправди було в його чудесній балакачці про свободу слова в Східній Галичині. В останнім ки ось-таки наші часописи: „У-часі поконфіскували там Поляки „Український Вісник" з дня 22. червня (ч. 119) та з дня 23. червня (ч. 120), — далі: „Вперед" з дня 22. червня (ч. 94), та популярний тижневик „Батьківщину" з дня 19. червня (ч. 94). — Проти того слід сказати, що саме ці конфіскати з-силі причинитися до цього крайного схвилювання умів, якого так бояться Поляки.

У чортківській тюрмі.

З чортківської тюрми оце забрано управителя Свідзінського, слідчого судово Поремінецького, прокуратора і деякі судейські сили, що найбільше далися в знаки політичним вязням, і випущено на волю около двайцять політичних вязнів, що пересиділи в слідчій вязниці до 6—9 місяців, без ніяких. Тепер мучиться тут ще 15 тадоказів їхньої провини.
ких вязнів, між ними Я. Зазуляк, учитель з Косова (8 місяців); В. Пікварок, учитель гімн. 7 місяців; Мих. Бондар, з Борщева 5 місяців; Мих. Данчук з Кудринець, п. Борщів 5 місяців, та инші.
Як відомо, всім політичним вязням закидується в чортківському суді большевизм і участь чи головної зради в § 59. і дістають місяцями в тюрмі, щоби накінець без слідства і розправи випустити на свободу.
Знаменна була розправа пропану Василя Стефанишина, сільського хлопця, що стругав бараболю в військовій большевицькій кухні, обжалованого за те, що „з-бережем в ренку пеняцій службе лиш кухні нешицькій". Очевидно, його уважнено але передтим висидів в тюрмі 8 місяців.
Життя в тюрмі важке. Харч зовсім недостаточний, подавний в брудних шальках. Вязні сплять на деревяних прічах з перегнилою або й без соломи. Нема ні одної миднищі, а про купіль і не говори. Вязням заборонено купувати цьонебудь за власні гроші.
Слід відмітити, що місцевий У. Г. Комітет не досить інтересується долею політичних вязнів, коли досі не постарався о прискішенне слідства, або звільненне ерешти увязнених. Вязні чортківської тюрми звернулись тепер до УГК. (В)

По наших даних за останніх часів було це арештовано до 200 душ селян і робітників ріжних націй, усіх обвинуваченних за большевизм.

Чехи помагають Полякам.

„Дня 2. червня ц. р. чехословацькі власти відставили до польської границі 7 українських збігців-жовнірів, що були втікли з табору в Ланцуті. Всякі старання, щоби цему адміністраційному актові перешкодити, бо ходило тут про політичних збігців, лишилися безуспішні. Передано їх у руки польської жандармерії в Сянках. Польські жовніри зараз почали бити нещасних людей кольбами крісів. Коли-ж один з них, поручник Головатий, став протестувати проти цего насильства, Поляки застрілили його на очах чеського жандарма, що привів втікачів. Другі повтікали знову до Ужгороду і сидять тепер в поліційних арештах. Адвоката, що хотів би молодим прийти з поміччу, не впущено до вязниці.
Делегація тамошніх укр. партій була в цій справі у заступника губернатора, який заявив, що увязнені є політичними збігцями і що не може впустити до них адвоката. І сталася дивна річ, що ті збігці, яких вчора передано як неполітичних Полякам, нині вже є політичні". („Право Лїду").

Оце маємо єсть перший випадок, який нам освітлює нові приязні відносини Чехословаччини з Польщею. Недармо Бенеш так довго клопотався над тим, аби польському шляхту признано до чеського буржуя, що здається осягнув успіху. На нещасних українських політичних утікачах це одбилося дуже сокро.

Страйки у Львові.

Доносять, що здержали працю робітники в пекарнях і млинах, солідаризуючися з страйкуючими кельнерами і кухарями. До цего страйку мають прилучитися різники і цукорники.
Броварняні робітники всіх категорій ухвалили свою солідарність з повищими страйками, і коли ті страйки не буде покінчено, то прилучуються і вони до страйку.
В організації столярів „Згода" (будиця Пшач ч. 2.) відбулося спільне засіданне управи всіх професійних організацій.
Економічна руїна Польщі прохоплюється скрізь. В Галичині так саме боротьба розпалюється. Значить буде буря, яка зметє всю шляхту геть із бісу.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

ВАСИЛЬ І МАРІЯ МУЗИКА
Українські Погребники

Без різниці в котрій стороні Шікаго або околиці мешкаєте, телефонуйте до МУЗИКИ і замовляйте гроші. Збиспізнюємося.
2231 W. Chicago Ave.
Телефон Seeley 4262

ФАРМИ!
ЧИ ВИ ШУКАЄТЕ ФАРМИ?
Ми продаємо фарми різного роду в найліпших частях Нію Йорк, Конектікот і Нію Джерзя. Коліж Ви хотіли дістати чесну пораду, приходіть до:
BERMAN & GREEN,
350 Grand Street, New York.

ЗНАМЕНИТІ ФАРМИ!
Фарма 193 акрів, дім з 12 кімнат і другі забудованя, 20 коров, 4 кінки, 2 воли, 30 овець, 250 кур, качки і гуси та ціла машинерія. Фарма 1½ миля від міста, ціна $6500, готівкою $2300 а решта на сплати.
Фарма 106 акрів, дім з 10 кімнат, 2 стодоли і другі забудованя, 4 коровн, 2 кінки, 1 бугай, 2 коні, 100 курей, ціла машинерія, 1 миля від міста Ціна $8000, готівкою $1500, решта на сплати. 74-79
Сі фарми є засівні. Кромі тих маємо другі добрі фарми на продаже. Голосіться до:
PISARKO & POKUTNY,
406 E. 5th Street, New York City.

НА ПРОДАЖ в гарнім гірськім положенню 186 акрів фарма, дім на 10 румів, вода і сінник в хаті; 25 коров, 5 кінюк, 2 бугаї, 4 коні; всі машини, ціла машинерія і 6 коней сили, шпрункурка до різання дров, пів тонової трок, 2 вози, 2 боги, 4 сваний, 500 шукрових дерев, інспорябр до роблення сиропу і цукру. За два роки сприбано за $7.755 молока. Ціна за все $12.000. $5.000 готівки а решта на дотідні сплати. Адреса: J. C. STEIN BROS. Andes, N. Y. 74-77

ФАРМИ ПРОДАЮТЬСЯ В УКРАЇНСЬКО-СЛАВЯНСЬКІЙ КОЛЬОНІ.
Фарма 237 акрів землі, в тім 150 чистої виробленої землі, решта гарний ліс і буйне пасовиско, добрий дім з 8 кімнатами, 14 дійних коров., 2 добрі коні, богато кур, 2 великі сівники і другі забудованя, вся машинерія, дві милі від великого міста. Ціна $6500.00, готівки $2000.00, решта на виплату.
Друга фарма 160 акрів, 80 акрів чистої землі, решта ліс і добре пасовиско, новий дім з 8 кімнатами, добра стодола, новий курник, 2 корови, 2 коні, 2 свині, 400 кур. Вся машинерія, 1 ½ по милі від міста. Ціна $3000.00, готівки $1200.00. 76-77
Трета фарма 87 акрів землі, в тім 45 чистої виробленої, без каменя землі, решта пасовиско і ліс. Добрий дім з 7 кімнатами, 6 добрих коров, пара коній, три свиней, 100 кур. Коло ліса великий став, річка плине коло самого дому. Ціна $4000.00, готівки $2000.00. Сі фарми можете дістати тано, бо тепершні властителі виїжджають до краю або їдуть до другого бізнесу. Голосіться до мене: PETRO RUDNICKY, 540 East 5th Street, Room 20, New York City.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР
С. М. КАУФМАН, М. Д.
СПЕЦІЯЛІСТ ХРОНІЧНИХ І ВНУТРІШНИХ НЕДУГ І АКУШЕР.
Години приняття: від 9. рано до 9. вечер, в неділі до 4. пополудни.
111 E. 7th ST., NEW YORK, N. Y.

ДР. Б. ГОГЕНБЕРГ
спеціяліст зі старого краю. Лічить недуги мущин і женщин, як внутрішні так і зовнішні. Переводить всякі операції. Дає недужим безплатну пораду.
DR. B. HOHENBERG,
304 — 2nd AVENUE,
(межи 17. а 18. улицею)
NEW YORK, N. Y.
Години офісові: щоденно від 8-ої рано до 8-ої вечер.
Телефон: 1882 Stuyvesant.

СПЕЦІЯЛІСТ НЕДУГ МУЩИН І ЖЕНЩИН
Говорить по українськи.
Лічить тісі хронічні застарілі слабости мущин і женщин.
ЛІКАРСЬКА ПОРАДА ДАРОМ.
Dr. ZINS.
110 East 16th St. N. Y.
між Irving Pl. & Union Sq.
Год.: від 9. рано до 8. вечер.
В неділі від 9. рано до 4. пол.

АМЕРИКАНСЬКА ЧОРНОМОРСЬКА ЛІНІЯ КОРАБЕЛЬНА
Постійна пасажирська лінія під американським флягом з Нію Йорку прямо до
ОДЕССИ
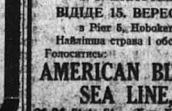
Виїздячі і скорші
S. S. ACROPOLIS
ВІДІЙДЕ 15. ВЕРЕСНЯ,
з Pier 5, Hoboken
Найліпша страва і обслуга.
Голоситись:
AMERICAN BLACK SEA LINE,
21-24 State St., New York City.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

Оголошення жінатьби по приїзді сюда. За оголошення прошукуючих робіт по цінтів за стрічку (5 слів) за одно поміщенне, за більше разів здешо відповідний опуст. Дворазове оголошення в 5 стрічок $1.00.

Пошукую МАРІЮ БЕРГЕР, котрій тому рік перебувала в Філядельфії. Та. Хтобн про неї знав або вона сама зволить зголоситися: A. L., 368 Jackson St., St. Paul, Minn. 76-7

РУСЬКА МАШИНА до писання на продаж. Oliver No. 9. Ціна $30.00. Голоситися до МР. ZWERZANSKY, 204 Avenue C, New York City. 76-7

НА ПРОДАЖ Photo Studio, з причини браку здоровля властителя, в добрім місци. Прошу голоситися на адресу: 4859 Russel Street, Detroit, Mich. 76-7

Хто знає теперішну адресу PROPOWEN, котрий оголошував в „Свободі" про ся пропускову, зволить повідомити адмін. „Свободи" 76

Пошукую ІВАНА ВОВКА; він похоже-дить з села Дички, повіт Рогатин, Гал. та находиться в Hudson River, стейт Нію Йорк. Хтобн знав його адресу, або він сам, прошу голосити на повищу адресу, а дістане грошей на нагороду а подякою. STEPHEN HOBEE, 95 Metropolitan Avenue, Brooklyn, N. Y. 77-82

ВІД ЗАРЯДУ КНИГАРНІ У. Н. СОЮЗА В НЮ ЙОРКУ.
В книгарни У. Н. Союза в Нію Йорку є не лиш всі книжки, що бувають в книгарни „Свободи", але є ще й велике число таких книжок, яких в книгарни „Свободи" зовсім не буває. Тих книжок нема податні і в каталогу книгарні „Свободи".
Та богато людий має у себе каталог книжок книгарні „Свободи". Тим людям подаємо повисше спис книжок, яких в каталогу „Свободи" нема, але вони є в книгарні У. Н. Союза в Нію Йорку, і їх можна замовляти також в книжками, що є в каталогу книгарні Свободи.
Ось ті книжки:
Батьківщина й инші опов., Ів. Франка. ..... Ціна 25
Біля машини, оповідання, В. Винниченка. — Ціна 10
Брати Моуглі, опов. з життя дитини між звірами, Р. Кіплінга (переклав Ю. Сірий). — Ціна $1.00
Варвара Убрик, оповіданне з життя в монастирах. — Ціна 40
Варіят з 1906 року. — Ціна 25
З Між фатерочок філями, драма на 4. дії, В. В. Бабієнка. — Ціна 35
Великий сонник. — Ціна 40
В Тумані, оповіданне, Л. Андреєва. — Ціна 40
Голод, оповіданне, В Винниченка. — Ціна 5
Гумор і Сатира. — Ціна 25
Дарунки Ганни Фернірра (переклад з франц.). — Ціна 10
Два мумії. — Одна мінна, оповіданне Е. Зокі (переклав Ом. Ренюк). — Ціна 5
Дві могилі, оповіданне з сибірського життя, І. Королевського. — Ціна 10
Для домашнього огнища, повість, Ів. Франка. — Ціна 10
Домашня кухня, або Як варити і пекти, Леонтини Лучаківської.—Ціна 10
Еволюція в образах Д. Гірда. — Ціна $1.25
Екстазій, повість з перших віків християнства, Христа фон Шмід. — Ціна 30
Єресь, оповіданне, Ів. Франка. — Ціна 10
Жите і наука грецького фільозофа Сократа з потрутньо додатком оглиду історії фільозофії, М. Загірні—Ціна 25
Житєпись черта М. Шустакевича.— Ціна 10
Записна книжка, оповіданя, В. Винниченка. — Ціна 10
Збірка оповіданя для української молодіжи. — Ціна 25
Збірка оповідань для дітей. — Ціна 5
З журбою радість обнялась, збірка поезій, Ю. Тарсів. — Ціна 80
Ілюстрована свята інквізиція, страшна смерть за віру в Бога. — Ціна 50
Ілюстроване українське письменство в житєписах др. М. Начовського. — Ціна 25
Індустріяльний комінізм Даніеля де Леон і Громова В. Дебса. — Ціна 10
Історія боротьби кляр з наукою Дж. Дрепера (переклав з анга. М. Павлик). — Ціна $1.50
Історія Моісевицин до Петра Великого. — Ціна 10
Історія о золотокрилім лицарю. — Ціна 10
Історія паризької комуни. — Ціна 10
Календарь, журнал студенського кружка за рік 1919. — Ціна ... $1.00
Кара-Мирзе, його житє і наука, Еміля Гекера. — Ціна 25
Коли зійшла зоря, оповіданя з 2.000 року, Р. Крата. — Ціна ... 30
Контрасти, вірші, В. Винниченка.— Ціна 10
Короткий виклад політичної економії А. Богданова (переніс М. Д.). — Ціна $2.50
Коротний огляд українського письменства від 11-го до 18-го століття, Ост. Макарушка. — Ціна... 30
Кровавий цвіях (Шерлок Голмс) в 2-ох частях, К. Дойля. — Ціна 60
Куць та Грицько, оповіданя, В. Винниченка. — Ціна 10
Латачин, оповіданне, Володимира Б. Ціна 10
Лубенський ярмарок, текст оповідання, О. Нрокопчука. — Ціна .. 10
Маруся, повість, Гр. Кв. Основяненка. — Ціна 30
Методична граматика, Ів. Кононського і І. Огоновського. — Ціна 40
Молодий ліс, оповіданя для молодіжи Кс. І. — Ціна 40
На зелених горах, збірка поезій, О. Олеся. — Ціна 10
Наречена, оповіданя, Георгія Т. Мудрова. — Ціна 15
Нарід зі національність, економічно-культурна рознідка, др. Стефана Тумбеньського. — Ціна 10
Народні казки ч. 1. — Ціна 20
Народні казки ч. 2. — Ціна 20
Начерк етнічності, вступна і реферата др. Конст. Лучаковського. Ціна
Наша рідна мова, Географія України і характер України. Поляки, І. Мисюли. Нинська проф. М. Возняк. — Ціна 10
Незвичайні дні пригод п. Н. Нікуда. — Ціна 20
Не віддавайся віді, оповіданя з сельського життя, Др. А. Чайковського. Ціна 25
Нетра А. Сінклера, з оправ. — Ціна $1.50
Нічого не буває, оповіданне, А. Каменського. — Ціна 15
Незвичайні пригоди Матія Сандорфа, повість в 2-ох томах, Ю. Верного. — Ціна $2.80
Ні либо — не слухай, брехать не мішай Т. Шевцика. — Ціна 20
Новелі, К. І. Юрія Сірого. — Ціна 70
Новітна осьвіщість і церква Др. Т. Зарицького (переклад М. Павлика). — Ціна 35
Оповіданя про заздрих богів Мих. Драгоманова. — Ціна 15
Оригінальний чоловік і инші оповідання. — Ціна 15
Орлиненська дівчина, історичне оповіданне про фрацу тероїну Іваны Гурк. — Ціна 25
Папа чи Христос їзіІ М. Гогоц. Ціна 65
Перекази старинного світа др. Ів. Денищука. — Ціна 25
Підкінський, ст. Гр. козацьке народне бандурне. — Ціна 15
Плавючий остров. — Ціна 10
Подорож до місяця Ю. Верного. Ціна $1.00
Поезії О. Олеся. — Ціна 60
Поезія з Збанчука, Гр. Кв. Основяненка. — Ціна 15
Пані чи Христос їзіІ М. Гогоц. Ціна 65
Перекази старинного світа др. Ів. Денищука. — Ціна 25
Підкінський, ст. Гр. козацьке народне бандурне. — Ціна 15
Плавючий остров. — Ціна 10
Подорож до місяця Ю. Верного. Ціна $1.00
Поезії О. Олеся. — Ціна 60
Пенаїя з Збанчука, Гр. Кв. Основяненка. — Ціна 15
Пригоди Рінальдині, страшний провідир розбійників, романтичне оповіданне з минулого століття. — Ціна 25
Робінсон Крузо з обрахунками.—Ціна $1.00
Робінсон Крузо Зібрав В. Голованівський. — Ціна 25
Розбишаки в паломиній одежи, оповіданне для народу. — Ціна ... 10
Рідний заспівав на всякому Ів. Лисенка Вайта. Ціна 40
Смерть Довбуша, поема, І. Котощького. — Ціна 15
Смерть за правду, оповіданне про Ів. Гуса, В. Докашицького. — Ціна 10
Соціялізм а релігія Д. Борисика. — Ціна 5
Спочив мій дух і инші оповідання — Ціна 10
Страшні тайни монастирських мурів — Ціна 25
Страшний монах Расстрига або Таємна царського двора. — Ціна 50
Таємниця Америки або огляд американської культури зпереду Христофа Колюмба. — Ціна 15
Тарас Шевченко, в стопітні роковшт. — Ціна 20
Твори, поезії в 2-ох томах, С. Черкасенка. — Ціна $2.00
Трагедія України Україна Осипа Мегаса. — Ціна $1.00
Тропарик або Підручник церковного співу. — Ціна 30
Українські казки, подані, житя українців Олега й Ігоря і княгини Ольги. — Ціна 30
Умів з Римом Й. Н. Крата. — Ціна 30
Хрунь і Чорт Б. Грінченського. — Ціна 10
Цариця і вестальна або Живцем заховання, історія з часів переслідування християн за панованя Нерона. Переслідує цісаря Нерона. — Ціна 25
Цьвіт і душа й инші оповіданна. — Ціна 15
Чому поле не женеться? — Ціна ... 15
Чоловорці в неволі й инші оповіданя. — Ціна 30
Чужинко, збірка поезій, О. Олеся.— Ціна 60
Що старшого з Рудольфом, або трагедія на замку Маєрлінг. — Ціна 60
Що чути тепер в рідним краю або Україна без хлопа і пана. — Ціна 10
Як вроя врунять в нашім тілі і яка нам з неї користь др. С. Фішера— Ціна 15
Як люди навчились числити? М. Чайковського. — Ціна 15
Як Михась, син Мельника, ходив до неба по діямант. — Ціна 20
Як Мошко вийшов на спіші з Грицьком Чупуренком і инші оповідання. — Ціна 10
Ціна 5

Та найкраще буде, що хто хоче замовляти книжки з книгарні У. Н. Союза в Нію Йорку, нехай напише картку по катальот тоїж книгарні, а безпорволочно вишлемо його.
У всіх справах, доторкаючих книгарні і друкарні У. Н. Союза в Нію Йорку належить удаватись на адресу:
UKRAINIAN PUBLISHING & PRINTING,
30 East 7th Street, New York, N. Y.

Г. Хотькевич.
ГУЦУЛИ й ГУЦУЛЬЩИНА
ЦІНА 25 ЦЕНТІВ.
Замовлення висилайте враз з грішми на адресу:
UKRAINIAN PUBLISHING & PRINTING,
30 East 7th Street, New York, N. Y.

ДРУКАРНЯ
У. Н. СОЮЗА „СВОБОДА"
виконує старанно, дешево і на час всякі друкарські роботи як:
Статути, програми і квити на концерти, представленя, забави і баль, як також конверти з листов папера для Братств, Товариств і Сестрицтв.
Проситься всі відділи У. Н. Союза удавати ся всякими замовленнями до своєї власної друкарні на адресу:
„SVOBODA"
83 Grand Street,
Jersey City, N. J.